

BOSHLANG'ICH SINFLARDA OTA-ONALAR BILAN ISHLASH

Andijon viloyati Andijon tumani

17- maktab Boshlangich sinf o'qituvchisi

Sariqova Nigoraxon Mamirbekovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'quvchilarni har tomonlama kamolga yetkazishda o'qituvchining pedagogik mahorati hamda usullari yoritilgan.

Kalit so'zlar: Ota-ona, tarbiyachi, yig'ilish, tadbir, tashkilotchilik, mahalla, oila, maktab, jamoat tashkiloti, tarbiyachi, hamkorlik.

Ota-onalar sinf majlisini tashkil qilish metodikasi har bir o'quv yilining boshida o'tkaziladigan ota-onalarning sinf majlisini ilmiy, nazariy, ma'naviy va metodik jihatdan mazmunan tashkil qila bilish ota-onaning bunday majlislarni orziqib kutib doimiy qatnashuvchi bo'lishiga zamin hozirlaydi. Bunda majlis o'qituvchidan ko'p bilim va mahorat talab etadi.

Dastlab undagi masalalar yuzasidan tayyorgarlikni bir oy oldin boshlash kerak. Bular:

- har bir oila a'zosi va shart-sharoiti haqidagi ma'lumotta ega bulish;
- oila va atrofdagi ijtimoiy munosabat muhitini yaxshi yoki yomonligini aniqlash;
- har bir o'quvchi shaxsi haqida to'liq ma'lumotga ega bulish;
- oilada bolani maktabga tayyorlash tartibi kabilar.

Birinchi majlisni o'tkazishdan oldin o'qituvchining tayyorgarligi:

1. Majlis mavzusi va maqsadini aniqlash.
2. Majlis o'tadigan joyni jihozlash.
3. Majlis o'tkazish metodini tanlash; suhbat, tushuntirish.
4. Maktab tarixi va kelajakdagi rejaları haqida qisqa ma'lumot tayyorlash.

5. Ota-onalar jamoasi nizomini ko'rgazma tariqasida tayyorlash (maktab rahbariyatining nizom haqidagi chiqishini hozirlash).

6. Sinf ota-onalar qo'mitasini saylash.

Birinchi ota-onalar majlisi samarasi ko'p jihatdan o'qituvchining shaxsiga bog'liqdir. Uning o'zini tutishi, muomalasi, ishbilarmonligi, har bir o'quvchi va oilasi haqida ma'lumotga ega bo'lishi, ota-onalarga ijobiy taassurot qoldiradi.

Kuzatishlarimiz shuni kursatadiki, maktabdagi ota-onalar majlisini yuqori saviyada bo'lmasligi ota-onalarni maktabdan sovitadi. Tayyorgarliksiz, bu sizni bolangiz yaxshi, sizniki yomon deyish yoki tabellarni berib qo'l qo'ydirishdir.

Ayniqsa «yomon» o'qiydigan bolalarning ota-onalarini jamoa orasida obro'sizlantirishga intilish holatlari, ota-onalarni maktabdan uzoqlashib ketishiga sabab bo'ladi. Bunday majlislardan voz kechish kerak.

Mustaqil O'zbekiston Respublikasining milliy istiqlol mafkurasini mustahkamlovchi yangicha munosabat maktab – ota-onalar yosh avlodning tarbiyasiga zarurdir.

Har bir ota-onalar majlisi ulkan maqsadga qaratilgan, turli shakllarda tashkil qilish, talabga muvofiqdir. Ya'ni:

- «Pedagog maslahatiga amal qilamiz» mavzusidagi majlislar;
- «Uchrashuvchi majlis», (olim, tibbiy xodim, sanat madaniyat arboblari);
- bahs majlislari: ta'lim-tarbiyaga doir mummolar yuzasidan yoki pedagogik adabiyotlar yuzasidan; «Merosga ixlos» majlislari;
- bola tarbiyasiga doir Qur'oni Karim, Hadis va mutafakkirlarning dono fikrlaridan foydalanish;
- sinf ota-onalar majlisini o'tkazish tartibi;
- sinf o'qituvchisi va ota-onalar qo'mitasi a'zolarining oldingi majlislarida qabul qilingan qarorlarining bajarilishi haqida axborotlari eshitiladi.

Majlis maqsadiga ko'ra mavzuning e'lon qilinishi (yuqorida ko'rsatilgan majlis turiga ko'ra uning mazmuni asoslab beriladi).

Ota-onalar fikr va mulohazalari eshitiladi. O'quv-tarbiya ishlaridan savol va talablarni muhokama etiladi. Turli masalalar hal qilinadi. Sinf majlisi qarori chiqarilib, tasdiqlanadi. O'qituvchi kelgusi majlis rejasi bilan tanishtiradi. Majlis o'tkazish tartibi mavzuning o'ziga xos xususiyatiga kura o'zgarib boradi.

Ota-onalarga pedagogik bilim berish:

Inson kamoloti shunchalik murakkabki unga hayotiy tajriba yetarli emas uning uchun o'rganish, bilim, o'qish nihoyatda zarurdir. K.D.Ushinskiy «Ijtimoiy tarbiyada xalq ruhi» hamda «Pedagogik adabiyot orasida»gi risolalarida Ota-ona uchun pedagogik bilim dastlab pedagogik adabiyotlar o'rganishdan boshlanadi. Bola tarbiyasidagi bilim xalq ruhi bilan sug'orilgan-xalqchilik g'oyasiga asoslangandagina ota-ona bilimdon tarbiyachilik san'atiga ega bo'la oladilar», – deyilgan.

Pedagogik bilim ota-onalar uchun nihoyatda zarur. Bu bilim maktabda, mahallada va kundalik axborot vositalari orqali berib boriladi. Lekin hayotimizdagi yangi-yangi muammolar pedagogik bilimni yanada kuchaytirishni, chuqurlashtirishni talab etadi.

Maktabdagi pedagogik bilim turli shakllarda amalga oshiriladi:

Pedagogik ma'ruza, ilmiy, metodik kengash.

«Savollaringizga javob beramiz» (ota-onalar kuni).

Ota-onalar uchun ma'ruzalar tashkil etishning shakllari:

Ma'ruza ota-onalarga pedagogik bilim beradigan turlardan biridir. Ota-onalar uchun mo'ljallangan ma'ruza ta'limi-tarbiyaviy ahamiyatga ega bo'lishi kerak.

Ota-onalar uchun pedagogik bilim beradigan ma'ruzalar mavzulari:

– milliy istiqlol mafkurasini shakllantirish va barkamol inson tarbiyasida ota-onalar o'rni.

– oilada iqtisodiy tarbiya.

– ma'naviy meros va oila.

– siz o'tmish avlodlaringizni bilasizmi?

Oilada tarbiya masalalari.

- mutafakkirlar ijodiyotida oila tarbiyasi.
- farzand tarbiyasida xalqimiz qo‘llagan usullar.
- oiladagi adolat–to‘g‘ri tarbiya asosidir.
- farzandingiz sahiy, muruvvatli bo‘lsin desangiz?
- oilada iymon-e‘tiqod tarbiyasi.

Ota-onalar uchun tanlangan mavzular quyidagicha rejalashtiriladi.

Mavzu: «Ma’naviy meros va oila».

Maqsad: Ota-onalarga o‘tmish merosimizdan bolani oilada tarbiyalash haqidagi mutafakkir va ma’rifaparvarlar asarlaridagi ta’limotlar haqida bilim berish.

Ma’ruzani ta’minlovchi manbalar:

a) O‘tmish ma’rifatparvar va mutafakkirlarning asarlari (Abu Ali Ibn Sinoning «Tadbir al-manozil», Alisher Navoiyning «Mahbub-ul qulub», Voiz Koshifiyning «Axloqiy Muxsiniy» asarlaridagi oila tarbiyasidagi g‘oyalar.

b) Ko‘rgazmalar-allomalarning rasmlari va kitob namunalari.

v) Didaktik materiallar, dono so‘zlar yozilgan kartochkalar, faktlar.

Ma’ruzaning kirish qismi. Mustaqillik va milliy istiqlol mafkurasi hamda milliy meros haqida tushuncha. Bu boradagi O‘zbekiston rahbariyatining olib borayotgan siyosati.

Ma’ruzaning asosiy qismi. Abu Ali Ibn Sino, Alisher Navoiy va Voiz Koshifiylarning asarlaridagi davomiylik g‘oyalarining bir-biri bilan bog‘langanligi, asarlarning yaratilishi haqida ma’lumot beriladi. So‘ngra asardagi oila, ota-onaning hurmat, vazifa, burchlari haqidagi ma’lumotlar. Oilada ayol va erkak fazilatlari qanday qilib farzand burchini anglatishi muammolari. Axloq-odob tarbiyasidagi dono fikrlar, rivoyat, hikoya, tanbehlar orqali asoslab, tushuntirib maktab hayoti bilan bog‘lanadi.

Ma’ruzaning yakuniy qismi. Milliy merosimizdan qanday foydalanishga doir metodik ko‘rsatma va tavsiyalar beriladi.

Maktabda «Ota-onalar kunini» tashkil qilish pedagogik bilim berish turlaridan biridir. Ota-onalarni maktabga ma'lum kunda taklif etib turli o'quv-tarbiya ishlaridan xabardor qilish an'anaviy ahamiyatga ega bo'lib, u «Maktabda ota-onalar kuni» yoki «Ochiq eshik»lar kuni deyiladi.

Bu kundagi ish tartibi quyidagicha bo'lishi mumkin:

- I. Pedagogik maslahat burchagani tashkil etish.
- II. Bolalar ijodiyotidan kurgazmalar uyushtirish.
- III. Ochiq darslarga ota-onalarni taklif qilish.
- IV. Tarbiyaviy tadbirlarni tashkil etish.
- V. Ota-onalar uchun konsert dasturini namoyish etish.

Yuqoridagi ota-ona va maktab hamkorligidagi ishlar metodik jihatdan to'g'ri tashkil etilsa ijobiy natija beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- 1.O'zbekiston Respublikasi Konstitusiyasi, Toshkent., «O'qituvchi»,1992.
- 2.I.A.Karimov. "Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch" –T.: Ma'naviyat. 2008.
- 3.Sh.M.Mirziyoyev "O'zbekiston Respublikasi rivojlantirishning 2017-2021 yillar bo'yicha "Harakatlar strategiyasi".-T.: O'zbekiston, 2017 .
- 4.Sh.M.Mirziyoyev. "Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligi garovi" –T.: O'zbekiston, 2017.
- 5.R.Mavlonova "Tarbiyaviy ish metodikasi" darslik. T. 2014.
- 6.Safo Ochil. "Mustaqillik ma'naviyati va tarbiya asoslari" T.,O'qituvchi, 1997.
- 7.Abu Rayxon Beruniy "Hikmatlar". Toshkent, «Yosh gvardiya»,1973.
- 8.Xudoyqulov X.J. "Tarbiyaviy ishlar metodikasi". –T.: TTYMI. 2007 y.